

**Wyrok z dnia 21 marca 1997 r.
I PKN 65/97**

Z przewidzianego w art. 15 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. Nr 114, poz. 493 ze zm.) obowiązku zasięgnięcia opinii właściwych związków zawodowych oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych wynika odstępstwo od wprowadzonego w art. 69 KP wyjątku i konieczność odpowiedniego zastosowania przepisu art. 45 KP.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski, Walerian Sanetra (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 marca 1997 r. sprawy z powództwa Barbary D. przeciwko Urzędowi Miasta i Gminy w C. o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 9 grudnia 1996 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Powódka Barbara D. wniosła kasację od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 9 grudnia 1996 r. [...], którym Sąd ten oddalił jej apelację od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Choszczynie z dnia 12 listopada 1996 r. [...]. W związku z odwołaniem w dniu 23 października 1996 r. powódki ze stanowiska dyrektora [...] Domu Kultury wystąpiła ona do Sądu Pracy z powództwem przeciwko Urzędowi Miasta i Gminy C. o uznanie za niezgodne z prawem tego odwołania oraz o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia stosunku pracy.

W kasacji powódka zarzuciła, iż zaskarżone rozstrzygnięcie sądowe narusza prawo materialne, gdyż nie został zastosowany w nim przepis art. 15 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. Nr 114, poz. 493 ze zm.), w myśl którego dyrektora instytucji kultury odwołuje się po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwych związków zawodowych, działających w tej instytucji oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych, których członkiem jest dany dyrektor. Rozpatrując sprawę Sądy obu instancji nie wzięły pod uwagę treści tego przepisu i w następstwie tego pominęły to, że powódka jest członkiem Towarzystwa Kultury Teatralnej w S., które powinno się ustosunkować merytorycznie do zamiaru odwołania powódki ze stanowiska dyrektora [...] Domu Kultury, jak również do zamiaru tego powinna się ustosunkować działająca w tym Domu Rada Programowa. Sądy obu instancji nie wzięły pod uwagę tej kwestii, natomiast skoncentrowały się jedynie na treści art. 69 KP, który jest przepisem ogólnym, regulującym sprawę odwołania pra-

cownika ze stanowiska kierowniczego, a w związku z tym pierwszeństwo powinna mieć reguła zawarta w art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut kasacji jest uzasadniony. Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych przyjął bowiem błędnie, że zapisanie w art. 15 ust. 1 i 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, iż do odwołania dyrektora instytucji kultury konieczne jest zasięgnięcie opinii właściwych związków zawodowych działających w tej instytucji oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych, nie ma żadnego wpływu na zakres obowiązywania reguł ustalonych w art. 69 KP, a w szczególności na zakres zastosowania zasady, że w stosunku pracy z powołania nie mają zastosowania przepisy regulujące tryb postępowania przy rozwiązywaniu umów o pracę. Regulacja zawarta w przepisie art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej bez wątplenia w stosunku do unormowań z art. 69 KP ma charakter szczególny. Przyjęcie innego założenia - tak jak uczynił to Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych - w istocie oznacza, że mimo tego, iż art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej nakłada na organizatora (organ powołujący i odwołujący dyrektora) określoną powinność (zasięgnięcie opinii), to jednak uznaje się, że z mocy art. 69 KP obowiązek taki nie istnieje, a to oznacza, że pierwszy z tych przepisów nie ma żadnego waloru normatywnego (regulacyjnego), czego z oczywistych względów nie można zaakceptować. Jako przepis szczególny art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej wyłącza stosowanie reguły (stanowiącej wyjątek od zasady), że w razie rozwiązywania stosunku pracy z osobą zatrudnioną na podstawie powołania nie zachodzi konieczność zachowywania tego trybu postępowania, który przewidziany został dla rozwiązywania stosunków pracy nawiązanych na podstawie umowy o pracę. Konsekwencją tego jest także to, iż z regulacji z art. 15 ustawy o organizacji i prowadzeniu działalności kulturalnej wynika odstępstwo od wprowadzonego w art. 69 KP wyjątku, że do stosunku pracy z powołania nie mają zastosowania przepisy regulujące rozpatrywanie sporów ze stosunku pracy w części dotyczącej orzekania o bezskuteczności wypowiedzeń, o odszkodowaniu przewidzianym w razie wypowiedzenia umowy o pracę i o przywracaniu do pracy. Przyjęcie odmiennego założenia oznaczałoby bowiem, że naruszenie przepisów o trybie rozwiązywania stosunków pracy z dyrektorami instytucji kultury nie pociągałoby za sobą żadnych sankcji, a tym samym ustanowiona powinność tego zachowania nie miałaby praktycznego znaczenia, co podważałoby racjonalność działań ustawodawcy. Taki sposób myślenia znalazł wyraz między innymi w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1992 r., I PZP 55/92 (OSNCP 1993 z. 7-8 poz. 116), w której uznano, że art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95 ze zm.) ma zastosowanie do pracowników, z którymi rozwiązano stosunek pracy na podstawie powołania oraz że pracownikowi-radnemu odwołanemu ze stanowiska ze skutkiem równoznacznym z wypowiedzeniem umowy o pracę, bez zgody rady gminy, przysługują odpowiednio roszczenia przewidziane w art. 45 KP. O szczególnym - w stosunku do unormowań art. 69 KP - charakterze regulacji zawartej w art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, co prowadzi do konsekwencji wyrażanej przez zasadę lex

specialis derogat legi generali, świadczy poza tym, że dotyczy on tylko ściśle określonych podmiotów (dyrektorów instytucji kultury) oraz ściśle określonego problemu (powołania i odwołania ze stanowiska), także to, iż przewidziano w nim szczególny sposób odwoływania dyrektorów instytucji kultury, jeżeli powołani oni zostali na czas określony, gdyż przed upływem ustalonego okresu odwołanie może nastąpić tylko w ściśle określonych przypadkach, co wyraźnie odbiega od reguły wyrażonej w art. 69 i 70 KP.

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, przyjmując, iż w rozpoznawanej przez niego sprawie nie ma - niejako z przyczyn ogólnych (art. 69 KP) - zastosowanie art. 15 ust. 1 i 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, nie zajął się tym samym kwestią, czy w odniesieniu do powódki zachowany został tryb postępowania przewidziany w tych przepisach. Stwierdził on przy tym, że "opinia związków zawodowych oraz stowarzyszeń zawodowych i twórczych nie ma znaczenia w przypadku odwołania dyrektora domu kultury", co jest błędem. Tym samym sprawa zachowania trybu przewidzianego w art. 15 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej wymaga wyjaśnienia w toku dalszego postępowania sądowego. Na uwadze przy tym należy mieć, że przepis ten wymaga zasięgnięcia opinii "właściwych związków zawodowych działających w danej instytucji kulturalnej" oraz "stowarzyszeń zawodowych i twórczych". Nie zastrzega się w nim (w odniesieniu do stowarzyszeń) w szczególności - tak jak czyni się to w art. 13 ust. 3 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej - że idzie tylko o "organizacje związkowe i stowarzyszenia twórców" działające w danej instytucji kulturalnej. Obok konkluzji wynikających z gramatycznej i celowościowej wykładni art. 15 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej prowadzi to do wniosku, że w pojęciu "stowarzyszeń zawodowych i twórczych", o których mowa w tym przepisie, mieszczą się nie tylko takie stowarzyszenia, które działają w instytucji kulturalnej, w której zatrudniony jest dany dyrektor, lecz także inne stowarzyszenia, do których on należy.

Mając na względzie powyżej wskazane powody Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ § 1 KPC orzekł jak w sentencji.

=====